

La Gioconda (Amilcare Ponchielli)

Personatges principals

Gioconda	Cantant de carrer, enamorada d'Enzo
Enzo	Príncep genovès, enamorat de Laura
Alvise	Gran inquisidor. Espòs de Laura
Laura	Esposa d'Alvise, enamorada d'Enzo
Barnaba	Confident de la Inquisició
La Cega	Mare de Gioconda
Zuané	Gondoler

On passa l'acció

A Venècia, al segle XVII, durant els carnavals.

ACTE I. La boca del lleó

Davant el palau ducal,
la multitud espera que comenci la regata de góndoles.

Barnaba, un espia de la Inquisició de la ciutat,
que es fa passar per joglar, observa Gioconda, de qui està enamorat.
Aquesta arriba per acompanyar la seva mare, cega, a l'església.
Barnaba s'hi apropa i se li insinua, però Gioconda el rebutja
i li manifesta un profund menyspreu.
Ofès, buscarà la manera de venjar-se.

La regata ha arribat al final i Zuané ha perdut.
Barnaba el convenç que ha estat per culpa
de la maledicció d'alguna fetillera i acusa la Cega,
nom amb què tots coneixen la mare de Gioconda.
Es vol venjar així de la humiliació que aquesta li ha infligit.

La gent comença a insultar i a colpejar la Cega.
Arriba la filla, que s'ha trobat amb Enzo, el seu amant,
i els dos s'enfronten a la gent.

En aquell moment arriben Alvise, el gran Inquisidor,
i la seva esposa Laura.
Aquesta i Enzo, antics enamorats, es reconeixen.
Laura intercedeix en favor de la Cega
i aconsegueix que Alvise la deixi lliure.
En senyal de gratitud, la Cega lliura un rosari a Laura.

Barnaba intueix que Enzo i Laura havien tingut alguna relació,
i s'acosta a Enzo per guanyar-se la seva confiança.
Li demostra que sap perfectament qui és:
un príncep genovès, proscrit de Venècia,
que es fa passar per capità d'un vaixell dàlmata.
Enzo es confia i li confirma el seu amor per Laura.

Llavors Barnaba declara que és confident de la Inquisició,
però davant l'alarma d'Enzo li explica que actua per despit
pel rebuig de Gioconda i que l'ajudarà a fugir amb Laura.
Aquella nit, ella anirà fins al seu vaixell.

Enzo marxa, confiant amb la paraula de Barnaba.
Un cop sol, Barnaba crida l'escrivà Isepo per dictar-li una carta:
hi avisa Alvise que la seva dona fugirà aquella nit amb Enzo,
i la deixa a la "Boca del lleó",
l'escultura on es dipositaven denúncies
adreçades als inquisidors.

Gioconda, amagada, ho ha vist i ho ha sentit tot.
Es desespera en conèixer la traïció d'Enzo.
La seva mare intenta consolar-la.

ACTE II – El rosari

En un moll de la llacuna veneciana, uns mariners feinegen
dalt del vaixell en què embarcarà Enzo.

Barnaba s'hi acosta, ara fent-se passar per un pescador.
Ha enviat Isepo a avisar Alvise per tal que arribi en el moment
en què Enzo i Laura es disposin a fugir.

Arriben els dos amants i es fonen en una abraçada.
Enzo ordena al timoner que el vaixell abandoni el port.
Laura, sola a coberta, s'encomana a la Verge Maria
per tal que tot els surti bé.
Gioconda, que estava amagada, surt aleshores
i les dues dones s'enfronten en una disputa.

Gioconda està a punt d'apunyalar Laura,
quan veuen que s'acosta la barca on ve Alvise.
Laura amb el rosari a la mà demana protecció a la Verge.

Gioconda reconeix la jove que havia salvat la seva mare.
Llavors es dona a conèixer traient-se la màscara,
i l'ajuda a fugir amb la barca amb què ella havia vingut.

Barnaba insta Alvise a seguir la barca
que du la seva esposa a la ciutat.
Torna Enzo i Gioconda li comunica que Laura ha fugit,
penedida de què anava a fer.
Ell vol seguir-la, però Gioconda l'adverteix
dels espies que l'assetgen.
Desesperat i per evitar caure en mans d'Alvise, crema el vaixell.

ACTE III – La Ca' d'Oro

La Ca' d'Oro (la Casa Daurada) és el nom del palau d'Alvise.
Aquest coneix la traïció de la seva esposa
i l'interroga fins a fer-l'hi confessar.
Condemna Laura a ingerir verí.

Alvise la deixa sola en la seva desesperació.
Però Gioconda, amagada fins aleshores, surt
i ofereix a la jove canviar el verí per un narcòtic
que l'adormirà donant-li una aparença cadavèrica.
Després, quan treguin el cos del palau, podrà fugir amb Enzo.

Torna Alvise, que troba el cos de la seva esposa
aparentment sense vida.

Al palau d'Alvise s'ofereix un ball de disfresses.
En el transcurs de la festa arriba Barnaba,
arrossegant la Cega, acusada de bruixeria.
L'anciana diu que estava pregant per la difunta Laura.
És així com Enzo, que també es trobava a la festa,
emmascarat, s'assabenta de la mort de Laura.

Enzo es treu la màscara i acusa Alvise d'assassí.
Aquest el fa empresonar.

Gioconda no veu altra sortida per salvar-lo
que oferir-se a Barnaba a canvi de la llibertat d'Enzo.

ACTE IV- El canal Orfano

Gioconda es troba a casa seva, a l'Illa de Giudecca.

Uns cantants, amics de Gioconda,
han dut el cos de Laura, adormida.

Gioconda els prega que ara busquin la seva mare,
que ha desaparegut.

Abans de quedar-se sola
pensa en el suïcidi com a solució dels seus mals,
tot i ser conscient que aleshores
no podria ajudar Enzo i Laura a fugir.

Arriba Enzo, alliberat per Barnaba gràcies a Gioconda.

Ve decidit a vetllar el cadàver de la seva amant
i suïcidar-se al seu costat.

Gioconda no vol revelar-li on l'ha amagada
i Enzo l'amenaça quan Laura, desperta, crida el seu amant.

Assabentat per Laura que Gioconda li ha salvat la vida,
els dos la beneeixen i prometen recordar-la sempre.

Barnaba ve disposat a cobrar-se el preu per haver alliberat Enzo,
però Gioconda prefereix morir abans que ser seva
i es clava un ganivet.

Enfurismat, ell li diu que el dia abans havia ofegat la seva mare.

Però Gioconda ja no ho sent: acaba de morir.

Els textos de Lectura Fàcil segueixen
les directrius internacionals de l'IFLA
(International Federation of Library Associations
and Institutions) quant al llenguatge, el contingut
i la forma, a fi que tothom els pugui entendre.
L'Associació Lectura Fàcil ha fet aquesta versió en Lectura Fàcil.